

ZEMTŪRS

PASAUĻA LATGAĻU LAIKKROKSTS

2000. GODA JUNS, NR. 6 (196). CENA 20 SANTĪMI

KONSULTANTI: reliģijas lietas –
prāvests **Alberts Budže**, mākslas
valcōjami - **Pīters Gleizdāns**,
poligrāfeja, izdevniecība - **Jōns
Elksnis**, dzeja - **Ontons Slišāns**,
vēstare - **Viktors Trojanovskis**,
kulturvēsture - profesors **Pīters
Zeile**, ēkonomika - profesors
Jezaps Zeļonka, ūrsuma biroja
vadeitōjs **Vōcejā Alberts Spōģis**

4. jūnī katōļu bazneica nūteikuse socialūs komunikaceju dīnu, kurā sovs svātkus sviņ radio, televizejas un preses žurnalisti, Rēzeknes - Aglyunas dīcēzes veiskupa katedralī - Jezus Sirds bazneicā Rēzeknē tī nūtyka 8. jūnī. Svātku Misi celebrēja Jō Eksleņce veiskups Jōšs Bulis (centrā) ar čētrim prāvestim: Andreju Jonānu, Jezus Sirds draudzes vikaru, kurs apkolpoj Prezmas, Bērģgaja un Mežvydu draudzis, Jōni Stepīnu - Aglyunas dekanata dekanu, Pīteri Degli - Jezus Sirds draudzis prīsteri, Ūzulmuižas un Cyskodu draudžu prāvestu, vikaru Viktoru Petrovski, Zosnas, Rozentavas un Feimaņu draudžu prāvestu.

ALBERTS BUDŽE, prāvests

DRAUDŽU DZEIVE

* * *

16. un 17. majā obi Līpōjas, kai ari cyti Latvejas veiskupī, kūpskaitā pīci, pīsadālējōs Kaunī, Leitovas veiskupu konfereņcī, kas nūtyka arhidīcēzis kūrijas telpos. Nu Leitovas - 13. Svātū Misi 17. majā koncelebrēja Kaunis arhibazilikā, bet 17. majā dīvkolpōjums nūtyka Šilovas svātcēļōjumu vītā. Veiskupī pōrrunōja, kai uzlobōt sadarbeibu Baļtejas valstu bazneicōs. Pīsadālējōs apustuliskais nuncijs E. J. Enders. Nōkūšō taida konfereņce paradzāta 2001. godā Igaunējā.

* * * 18. majā Alunāna ilā 2 (pyrms kara te beja Vatikāna

syutnīceiba) svineigi tyka atklōts "Felix biznesa centrs". Nomu pēc rekonstrukcejas īsvētēja metropolits J. Pujats, kurs uzrunā nūrōdēja uz bogōtūs un nabadzeigūs vīnleideibu Dīva priškā, ja vīn ir prōts gudri nūdzeivōt ari laiceigū dzeivi.

* * *

21. majā Jezus Sirds katedralī J. E. veiskups J. Bulis par diakonu īsvētēja Reigas Katōļu teologejas augstskūlas studentu Eduardu Voronecki (dzim. 1969). Tai kai jys nōk nu Daugavpiļs svātō Pītera draudzis, uz dīvkolpōjumu īsarodōs tōs dekans A. Madelāns. Pēc diakona īsvētīs veiskups J. Bulis pateiceibas vōrdus jō vacōkīm un prīsterym teice pūļu volūdā.

* * *

18. majā Svātō Tāva Jōņa Pōvula II 80 godu jubilejā Rēzeknes Jezus Sirds katedralī nūtyka svineigs dīvkolpōjums, uz kuru beja pulcējušīs daudz dīvlyudzēju, nu dīcēzis draudzem īsarodušīs 38 gorejdznīki. Veiskups prīsterus un ticeigūs aicynōja lyugtīs par Svātū Tāvu, izlyudzūtīs jam veseleibu un Svātō Gora gaismu, lai ari turpmōk spātu vadeit katōļu bazneicu vysā pasaulī. Pēc dīvkolpōjuma Latgolas kulturas bīdreibas prezidents un draudzis aktīvais lūcekļis P. Keišs atgōdynōja, ka šei dīna jubilejas godā pasludynōta par veiskupu un prīsteru svātkīm pateiceibā par jūs lelū dorbu tautas lobā.

AUGSTS LATGOLAS CĪMENŠ

Pārņ oktobrī Latgolā cīmōjōs Altenburgas (Austrejā) klūstera abats Bernhards Nābers OSB. Septeitajā šō mēneša dīnā jys īsarodōs Baļtinovā. Tejīnis krysteigajā specialajā internatskulā tyka reikōts Latvejas specialūs skūlu direktoru seminars "Krysteigōs mōceibas nūzeime specialūs skūlu bārnu audzynōšonas un mōceibu dorbā".

Tyuleņ pēc īsarassōnōs abats ar pavadūnim apmeklēja Baļtinovas katōļu bazneicu, kur kūpā vadējom dīvkolpōjumu. Pīsadālējōs gon seminara daleibnīki, gon skūlāni un skūlōtōji, gon kupls draudzis ticeigūs pulks. Pī oltora pīkolpōja ministranti, dzīdōja kōris vargaņu pavadeibā. Abats B. Nabers teice spredīki.

Pēc dīvkolpōjuma dorbs turpynōjōs skūlā, kur augstais vīsis runōja ar bārnim un kateheti N. Skabu. Apsveikuma runas teice Bolvu rajona padūmes pīkšsādātōja V. Iljanova, rajona skūlu valdis pīkšsādātōjs A. Voika, Baļtinovas pareizticeigūs draudzis goreidznīks tāvs Aleksandrs.

Pymajā dīnā seminara daleibnīki nūsaklausējōs trejs pīkšlasējumys: "Krysteigums un humanisms šōsdīnas sabīdreibā" (abats B. Nabers), "Bārnu krysteigō audzynōšona Austrejā" (Ingeborga Lenčīka nu Austrejas) un "Bazneicas atsagrīšōnōs sabīdreibā" (A. Budže).

Ūtrū dīnu īvadēja īpasazeišōnōs ar skūlu, 34 skūlu direktory turpynōja pēteit pīredzi krysteigajā audzynōšonā. Tyka nūlaseiti referati: "Baļtinovas krysteigō specialō internatskulā tagad un nōkūtnī" (direktors H. Logīns - Slišāns), "Ticeibas mōceiba - skūla, skūlāni, skūlōtōji un sabīdreiba (katehete N. Skaba), "Baļtinovas katōļu draudze un ticeibas mōceiba skūlōs" (bejušō direktore V. Andžāne) un "Krysteigō audzynōšona latvīšu literaturas stuņdēs un ōrpukslasī pasōkumūs" (skūlōtōja Ināra Kaša).

Pēc seminara Baļtinovā abats B. Nabers ar pavadūnim devēs uz Rēzekni, kur Sōpu Dīvmōtis

bazneicā celebrēja svātū Misi, pēc tam īsarodōs gimnazejā, kur tykōs ar skūlānim un skūlōtōjim, nūsaklausējōs koncertu. Par pateiceibu sērmajam abatam skūlāni pasnīdze fotoalbumu ar attālym nu vosoras ceļōjuma uz Austreju, kū jīm beja sagōdōjis teiši abats.

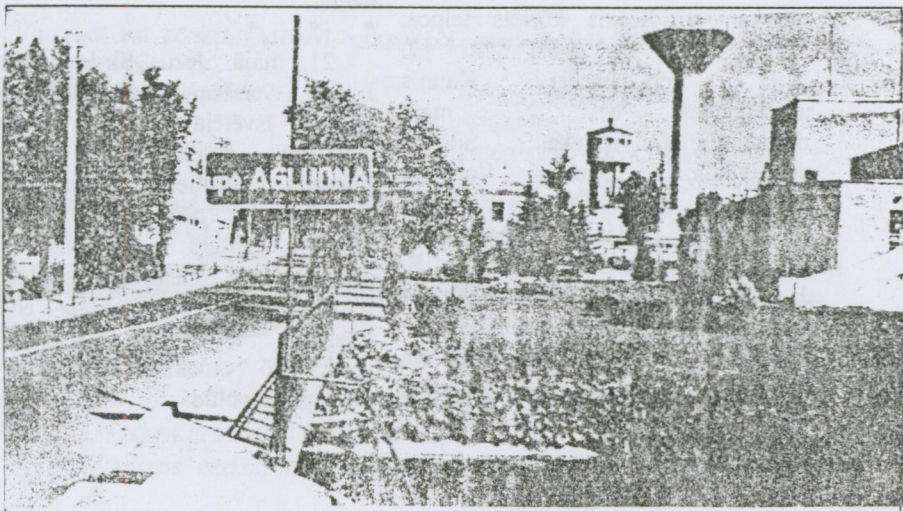
8. oktobra pēcpusdīnā vysī trejs misionary nu Austrejas īsarodōs Ludzā, lai pēteitu bārnu materyalū stōvūkli rajona skūlōs un bārnu dōrzūs, aplyukōtu īstōdis, kurom napīcīšama humanō paleidzeiba. Jau vosorā tyka sajīmti apgārbi un apovī, skūlas pīdarumi, rūtaļlītas un cytas montas, kū sadalēja storp rajona skūlom, kai arī Latgolas specialajōm skūlom - Daugavpīls un Rēzeknes logopedejas, Maltas internatskūlas un Krōslovas rajona Aleksandrovas specialū skūlu. Rajona skūlu valdis pīkšsādātōjs A. Sergejevs abatam pasateice par īspēju cīmōtīs Austrejā un īpazeitīs ar šōs valsts izgleiteibas sistemas īpatneibom, kūpā ar jū apmeklēja vairōkas rajona skūlas, īsagrīze 3. bārnu dōrzā, vacūs ļaužu mītnī.

9. oktobrī cīmeni pīsadālējōs dīvkolpōjumā Ludzas katōļu bazneicā. Uzrunā klōtasūšajīm B. Nabers ticeigūs aīcynōja lyugtīs par tīm, kuri cīš goreīgi un fiziski, atsazynōs, ka sovōs lyugšōnōs kotru dīnu pīmynūt Latveju.

Taidas sirsneigas draudzeibas saitis storp Austreju un Latveju izaveidōjōs pyrms desmit godim, kod Latvejas bōrīni un sērdīni sajēme pyrmū humanū paleidzeibu. Nu tō laika klūsterī saryupātū paleidzeibu sajāmuši daudzi nūnōkuši tryukumā. Šei Latvejas un Austrejas sadarbeiba caur abatu B. Naberu vērsas plašumā, skarūt teiši izgleiteibas jūmu.

Lai Dīvs bogōteigi atolgoj Altenburgas abata B. Nabera OSB dōšnumu. Jys zyna, ka "Dīvs ir tyvu tīm, kam salauztas sirdis, un paleidz tīm, kam satrīkts un nūskumis prōts" Byusim vīnōti lyugšōnā.

22 kilometrus nu Skaistkalnis
atsarūn sena leitovīšu pīlsāta
Birži (Biržai), rokstūs mynāta
jau 1415. godā. 1701. godā te
sasatyka Pūlejas karalis
Augusts II ar Krīvejas caru
Pīteri I, kur jī nūsīlēdze
savīneibu pret Zvīdrejas karali
Kārli III. Dažus mēnešus vālōk
zvīdry ījēme Biržus.
Pīlsātai cauri tak Apaščas un
Aglyunas upis, īplyust Biržu
azarā. Navīn Latvejā, bet arī
Leitovā pazeistams vōrds
Aglyuna. Tys labi radzams
ari prāvesta Alberta Budžes
atsyuteitajā attālā.

ALBERTS SPŌGIS Minsterē

JAUNŌTNIS SAJYUSMA MUZYKĀ**Par Vōrkovas pyutēju orkestri**

Tys beja pogosta lapnums, jo kotram jau taida nabeja. Bet vadeibai palyka it kai nasaprosts un jei tū naatbalstēja. Beja jau ari labi taipat. Puiši poši uzturēja sovū orkestri. Muzikim tys sagōdōja pīku un sevis aplīcynōšonu.

Jaunōtni tys parōve polkas lēcīnī un draiskuleibōs, organizaceju lūceklim (aizsorgi, jaunsorgi, mozpulcāni un skūlu jaunōtne) paleidzēja nūturēt sūli pārādēs un deve dzimtinis mīlesteibas sajyusmu. Zemnīkim deve nūjautu, ka asom kulturas tauta ar sovū gora cālumu. Aizbraucējus pavadēja pesteitas dvēselis nūjyutōs un mīsas atpyutā leidz augšanceļšonōs reitam ...

Tai beja īsasōkuse un īsastōjuse sirsneiga sadzeivis kusteiba Vōrkovā nu jaunōs Latvejas valsts izaveidōšonōs leidz jōs iznycynōšonai ar bezdīvu ībrukumu. Pogosta pyutēju orkestris pastōvēja nu trejdsasmytūs godu sōkuma leidz 1941. goda 17. jūnam, kod darbeibu pōrtrauce komunistu ībrukums.

Orkestrī beja īkšeji paaicynōtī, muzykas varai nūlamtī. Jīm beja jōspēlej, jōizpyuš īkšejais pīks, sōpis, bādas, vysa dzeive un mīlesteiba par gūdu Dīvam un tyvōkam. Jī pa dorba dīnom sevi atdeve teirumā, pļovā, sātā, laužūt calmus, rūkūt nūvodgrōvus, vokorūs uz rītinim devēs pi sova kapelmeistara uz mēginōjumim, bet nedelis nūgalēs parosti deve sajyusmu jaunōtnei, patyku sābrym voi ari svātkūs aplīcynōja tauteibas un valstyskuma pīdareibu. Tys vyss prasēja spāku un iztureibu, bet, kai lykōs, tōs atsajaunōja ar kotru jaunu sareikōjumu.

Jī beja lauku puiši, nu jaunom dīnom pīsavīnōja jaunajam kapelmeistaram, apgiva nōšu nūslāpumus, pyusšonas spāku un skanējuma burveibu. Muzykas skūlas jī napazyna - taidas laukūs nabeja, beja ar pamatskūlas izgleiteibu. Jī beja talanti par sevi un, prūtams, dorba nasabeida. Navarēja pasaceit, kō tī ir vairōk: dorba voi talanta. Kotrs par sevi beja vasalums, jūs navarēja saleidzynōt kai pi sportistim. Jīvārōja, saprota, ka atsauc mērsteigō cylvāka ilgas, kvēli, kas snādzas myužēibā, apmīrynoj, aplaimoj leidz dvēselis treisom... Bet jūs pošus sagaidēja tragiskās beigas ...

Kur cēlēs dzinējspāks šaidai goreigai elpōšonai ar spēceigu izpyutīni, kur rodōs dūma laukūs aicynōt kūpā vītejūs jauneklus, jīyusmynōt jūs un nu jīm radeit sajyusmas trīcējus, kas sovā varā pajam zemnīku cilīti? Gondreiž vysim beja lelōka voi mozōka pīredze ar ermoniku raustēišonu voi elsojamu instrumentu, kū

pōrcylōja un paraustēja tolkōs un vēčerynkōs. Bet te vīnam, orkestra īsōcējam, rodōs izdeveiba un vajadzeiba nūsadorbōt ar pyušamajīm instrumentim.

Gavaru Bronislavu (Lausku Broņku) īsaucē Latvejas armejā, nūreikōja pulka pyutēju orkestrī, jo jys beja muzykants, bet nabeja skūlōts. Apmōceibōs un kursūs īpasazyna ar vysim pyušamajīm instrumentim, tūs skaneibu un kūpskani orkestrī. Uz dīnasta beigom jau beja gotovs kapelmeistars, byutu varējis vadeit pat pulka pyutējus.

Līkās, nabeja izdeveigi palikt pi orkestra - sātā gaidēja vacōki, dorbs teirumā. Ar klarneti padusī Lausku Broņka atsagrīze Lauskūs. Namīrs raustēja, urdēja: kōpēc navarātu izveidōt sovū kapelu - muzykalu jaunīšu natryuka. Jīm tikai nabeja izdeveibas, bet jam beja prasme. Taida jōveidoj. Un Broņka sōce pyust sovū klarneti. Vysa Vōrkova dzērdēja... Vīns pēc ūtra jaunekli atnōce apsarunōt. Rodōs pōrlīceiba un apsajīmšonōs: sōksim! Beja vajadzeigi instrumenti. Sagōdōja Lauksaimnīceibas bīdreiba. Varēja sōkt spēlēt. Un spēlēja.

ORKESTRA SASTŌVS

Kapelmeistars **Gavars Bronislavs** dzimis 1910. godā Lauskūs, strōdōja tāva sātā, pōrbaudēja interesentus, apvuicēja un salīdēja orkestri, sagōdōja nōtis vysim instrumentim, deve uz sātu vuiceitīs. Saspēlis pi kapelmeistara nūtyka vysmoz reizi nedelī, jys pōrbaudēja kotru un pamōcēja, lyka pareizi īgaumēt nūrōdējumus. Izreikōja vysu, slēdze leigumus ar bīdreibom, skūlom, vokoru reikōtōjim. Dorba beja daudz, reti kaidis sastdīnas voi svātdīnas vokors beja breivs. Legionā nagōja, pret komunistim ceinējōs partizanu vīneibōs. Kryta 1945. goda zīmā pi Nīdreicas ceinā ar krīvu izplētņu lēcējim aizmugurī. Vēl 1944. goda decembrī ar vysu automatu īsaradīs Saverā kōzōs...

Kursītis Gregors, dzimis ap 1920. godu Pūgu sādžā, strōdōja vacōku sātā, spēlēja II klarneti. Beja legionā, nūklīva Anglejā un palyka uz dzeivi.

Gavars Pīters, dzimis ap 1909. godu Timenovā sovā saimnīceibā, spēlēja tenoru. Miris ap 1993. godu.

Spūļs Bronislavs, dzimis ap 1924. godu Sylā Čeirānūs, strōdōja vacōku sātā, spēlēja pyrmū altu, dzeivoj sovā mōjā Vōrkovā.

Vīlcāns Andrejs, dzimis 1920. godā Vepru sādžā, strōdōja mōtis saimnīceibā, spēlēja ūtrū altu. 1943. godā miris ar tuberkulozi.

JAUNŌTNIS SAJYUSMA MUZYKĀ

Sākums 3. loppusī

Vaivods Ksaverijs (Vepru Savers) dzimis 1921. godā Vepru sādžā, spēlēja basu. Dzeivoj Reigā, strādāja ar autobusu kai tölbraucējs šofers.

Vilcāns Viktors dzimis 1919. godā, dzeivōja un strōdōja tāva saimnīceibā Veprūs, orkestrī beja bundzinīks. Nagōja sorkonarmeajā, slēpēs tāva mōjōs. Nūdūts un "istrebiteļu" nūšauts.

ATTĀLĀ: Ontes Ivbuļa kōzas Spūlēs, pyutēju Orkestra apyru - pī. Pymajā ryn - dā nu kreisōs Bronislavs Gavars, Viktors Vylcāns, ūtrajā - Gregors Kur - sītis, Pīters Gavars, Andrejs Vylcāns, Broni - slavs Spūlis un Ksaverijs Vai - vods.

Nu autora arhiva

18. junī svineigi Isvēteita Stolerovas jaunō bazneica, kuras uzcelšōnā pēc tragiskim nūtykumim, kod nūdaga vacō, mīlzeigu dorbu īguldēja prīsters Juliāns Butāns. Jys navīn vadēja celtnīceibu, bet ari pats jēme rūkos byvinstrumentus, kōpe uz sastatnem un strōdōja ar vysim kūpā.

Stolerovā bazneica beja uzcalta 1770. godā, nu kūka ar dīvim tūrnim un veļteita Vyssvātōs Trejsvīneibas gūdām, īkšpusī gleznas un oltory beja veidōti pēc Svātūs Rokstu sižetim, lelajā atsaroda kūkā grīzta Krystus figura "Ecce Homo". Nūdaga 1968. godā. Tai ka bazneicas dōrzā beja lels zvonu tūrns nu kīgelim, kura plateiba 6,2 x 6,6 netry un 12 metrus augsts, jū pōrbyuvēja tai, ka augšā palyka vīta dīvim zvonim, apakšējā pogroba dalī atsaroda nūlyktova, bet vidējō kolpōja kai draudzes bazneica.

Jimā beja oltors, kōra telpa un vīta dīvlyudzējim. Nu bejušōs kapelas Rozenmuižā, kas nu Stolerovas 4 kilometru attōlumā, pōrvede Čestahovas Dīvmōtis gleznu.

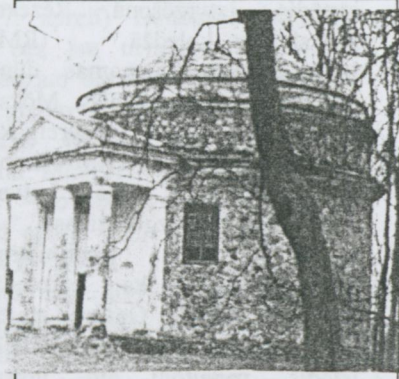
Tagad draudzei ir jauns un krōšns dīvnoms.

Attālā: bazneicas cālōjs un draudzis prāvests Julijāns Butāns celtnīka dorba tārpā. E. Utāna foto

VYSSVĀTŌKŌ SAKRAMENTA OKTAVA LATGOLĀ

Deveitajā nedelī pēc Leldīnom katōli ostoņas dīnas - oktavu - veļteļ Vyssvātōkajam Sakramentam. Šymā laikā bazneicōs nūteik dīvkolpōjumi, prīsteri svēteļ lauku zīdus un bārnus. Teik reikōtas procesejas īlōs un bazneicu dōrzs, kur teik ustōdeiti oltory ar gleznom par Svātūs Rokstu tēmom, losa izvylkumus nu evengelejim. Šī ir Jezus ašņa un mīsas baudeišonas svātķi. Rēzeknē un Maltā beja īļu procesejas, Aglyunā proceseju reikōja bazilikas dōržā, Varakļōnus - ap bazneicu, Preiļūs un cytur - bazneicā. Preiļu dekans Jezups Gugāns stōstēja, ka ogrōk procesejas reikōtas pa Raiņa bulvari leidz parka kapličiai, kas kaidu laiku, kamēr cēle tagadejū stoltū bazneicu, kolpōjuse kai lyugšonu noms draudzei, bet padūmu godūs atjīmta, izdemoleita un ar kotru godu aizvin vairōk cīš nu laika zūba. Šūgod draudze salobōja jumtu, lai paglōbtu nu tōlōkas būjōšonas - varbyut ka ar laiku byus īspēja atjaunōt ari pošu ceļtni, kai ar leidzeigu byuvi tykuši golā varakļōnīši, kura arī calta bejušajūs muižkungu Borhu laikūs un īpašumūs.

Varakļōnu draudzis prāvests dekans Ontons Boldāns svēteļ ticeigūs.

Preiļu dekans Jezups Gugāns runoj pi bazneicas vōrtu tyvumā uzcaltō pīminekļa poli - tyski represātajīm. Ari cytūs vajsts un bazneicas svātķūs, sabīdryskūs un religiskūs pasō - kumūs jys ir ar draudzi.

Taida pošlaik izskotōs Preiļu kapleica nu ōrpusis un piļneigi tukša īkšpusī.

ATSKANIS NU LEDDĪNOM

Lelajā sastdīnā Rēzeknē, Sōpu Dīvmōtis bazneicā īskandynōts jaunais zvons, veļteits svātō Andreja gūdam, kū zīmā uz dōvynōja 7. Saeimas deputats Jōņs Urbanovičs, bet draudzis komiteja nūlēme izmontōt Leldīnōs. Par jō zīdōtajīm leidzēklīm šū zvonu Mīniskas lītuvī izgatavōja katōļticeigs cylvāks Valerijs.

* * *

Ūtrajōs Leldīnōs, 24. aprelī, Tilžā, Ciprusu gimini beja divkōrši svātķi: pyrms 60 godīm laulōtī Evelīna un Stanislavs svinēja dimanta kōzas. Tōli pagōtnī palicis 1940. goda 28. apreļs, kod tūreizejais Dūkstīgola prāvests Staņislavs Kapacs (1912. ord. 1957. godā miris īslūdzejumā) svēteļa šū gimini, tymā skaistā dīnā

Dīvnomam ari ogrōk beja zvons, bet mozs un ari pakluss, tūtīs jaunais sver vairōk par 300 kilogramim.

Draudzis prāvests dekans Pīters Zeile MIC jau īcerējis, ka pi Sōpu Dīvmōtis bazneicas Rēzeknē vajaga atjaunōt ari svātō Andreja klūsteri.

snīgdams Lauleibas sakramenta svēteibas. Jī vysu myužu turējuši pi oltora Dīvam dūtū sūlējumu un dzeivōjuši pēc Dīva lykumim.

Ciprusu gimini Dīvs sorgōjis vysos dzeivis vātrōs. Dimanta kōzu svineibōs klōt beja dzymtas četru paaudžu pōrstōvi. Prīsters pasnīdze vacuma spīkus. Lai Dīvs jīm dūd sovu svēteibu!

PĪTERS GLEIZDĀNS, mākslas
magistrs

MŌKSLAS DĪNU IZSKANĪ

REPUBLIKAS
TALANTEIGŌKĪ ZEIMEITŌJI
TYKŌS RĒZEKNĒ

Latvejas Republikas videjūs mākslas mŌceibu īstŌžu audzĕkņu zeimeišonas konkursa dorbu izstŌdis iztyrzŌšonā Rĕzeknes MŌkslas koledžā (RMK) izskanĕja vārā jamamas dūmas un akcentētas atzinis: MŌkslas dīnu - 2000 īskanī vycereigŌkais un optimistiskŌkais RMK kuplŌs saimis dorbā beja Latvejas Republikas Izgleiteibas un zynŌtnis ministrejas aplīcynŌjums, ka koledžas direktore Aloyda Gavare atestāta par profesionalŌs izgleiteibas īstŌdis vadeitŌju un īgyvuse augstŌkū profesionalū kvalifikacejas kategoreju.

MŌkslas mĕneša programmu Rĕzeknĕ īvadĕja valsts nūzeimis pasŌkums - Reigas LītiškŌs mŌkslas koledžas (RLMK), JŌņa Rozentāla Reigas mŌkslas koledžas (JRRMK), Reigas Omotnīceibas vydusskūlas (ROV), Valmīras MŌkslas vydusskūlas (VMV), Daugavpīls MŌkslas koledžas (DMK) "Saulis skūlas", LīpŌjas LītiškŌs mŌkslas koledžas (LLMK) un RMK talanteigŌkūs zeimeitŌju republikaniskais konkurss, kura ĕetrŌs vacuma grupŌs audzĕkni aplīcynŌja īmanis, prasmi un zynŌšonas zeimeišonā nu dobās, grafita zeimulī attālojūt uz papeira diferencātus uzstŌdĕjumus.

Kamer jaunī nŌkslinīki veice konkursa uzdavumus, jūs mŌceibu īstŌžu zeimeišonas pedagogi rodūšā atmosferā izvĕrtĕja profesionalŌs izgleiteibas valsts standarta izvirzeitūs praseibu apgyušonas kvalitati zeimeišonā aizvadeitajā godā republikas mŌkslas koledžŌs,

mŌkslas un omotnīceibas vydusskūlŌs. Kai ari mŌceibu prīkšmata - zeimeišonas - nūzeimi lobvĕleigi īcarātā izgleiteibas pŌrmaiņu procesā tyvŌkajūs godūs plašā profesionalŌs izgleiteibas jūmu un aspektu spektrā. Seminarā izdiskutĕja pošu perspektivŌkū jaunīvadumu un mŌceibu prīkšmatu programmu integraceju profesionalŌs izgleiteibas sistemā, pedagogiskŌ eksperimenta pĕcteibeju pĕtnīceibā, mŌkslinīka rodūšū darbeibu.

Par seminara sekmeigu nūrisi un nūzeimeigumu līcynŌja pedagogu mŌkslinīku inovatīvais potenciāls, mĕrku, leidzĕkļu un metožu pŌrzynŌšona, eistynŌšona darbeibā. Pīmāram:

* Valsts kulturizgleiteibas centra atteisteibas daļas vadeitŌjs V. Kavacs "NŌkūtnis mŌkslas izgleiteibas rakstureigŌkŌs tendĕncis un mŌceibu prīkšmata zeimeišona metodologeja, inovatīvūs procesu atteisteiba, zynŌšonu un prasmju integraceja zeimeišonā, kū snādz mŌkslas un kulturas vēsture";

* RMK pedagogs gleznŌtŌjs A. Zeļĕs "Zeimeišonas īpatsvors un persūneibas atvārteiba natradicionalajai dūmŌšonai izvālātājā mŌkslas specialitatis izgleiteibas programmas apgīv";

* DMP pedagogs tĕļnīks I. Folkmanis "Audzĕkņa pošvĕrteibas apzine un rodūša sevis atklŌsme, kreatīvi uztverūt zeimeišonas uzstŌdĕjumus, tūs attālojūt ar realistiska zeimĕjuma izteiksmis leidzĕklam";

* RLMK pedagogs mŌkslinīks A. Gabranovs "ZynŌtnis un mŌkslas sakņŌjums profesionalajā izgleiteibā, darbeibas un meklĕjumi zeimeišonas mĕrku, formu, leidzĕkļu apgīv";

* JRRMK pedagoge I. Avotiņa "Pedagogejas teoreja ir integrāta zynŌtnī, praksī svoreiga aktuāla audzynŌšonas darbeiba byut spejeigam rodūšam dorbam";

* RAV pedagoge mŌkslineica B. Stafecka "Zeimeišonas

pedagogu pīredzis apzynŌšona, izvĕrteišona un jaunŌ izpratne par mŌkslas vĕrteibom profesionalŌs izgleiteibas projektu (programmu) izstrŌdī";

* VMV pedagoge G. Karāne "Zeimeišonas izpratne saisteibā ar vyspŌrĕjū videjū izgleiteibu un mŌkslas profesiju izvĕlī";

* LLMK pedagoge L. Bernāte "Zeimeišonas pedagogu gataveiba pŌrmaiņom izgleiteibā un darbeiba, īceris Eiropas Savīneibas izgleiteibas standartu īvirzēs".

Konkursa žūreja (7 augstas kvalifikacejas specialisti un 3 pīaicynŌtī naatkareigī eksperti), prīkšsādātŌjs - Latvejas MŌkslas akademējas prorektors profesors A. Kampars izvĕrtĕja kotra nu 27 daleibnīkim trauksmainŌs sešŌs stuņdēs paveiktūs dorbu apjūmu, kvalitati un leimini (zeimĕt, prast, pŌrzynŌt, lītŌt). PymŌ vīta gipša golvas zeimeišonā Ilvijai Žeigurei, ūtrŌ - klusŌs dobās zeimeišonā Tatjanai Raicīnecai un trešŌ portreta zeimĕšonā Rudītei Šakīnai nu RMK. PymŌs vītas klusūs dobu zeimeišonā pīdarĕja Anastasijai Mass, Uldim Vegneram, portreta - Evijai Runcei, un trešŌ gipša golvas attālŌšonā Ritai Līlienfeldei stendā nu RLMK. JRRMK ekspozicejā beja radzams, ka šūreiz tai beja jŌsamīrynojas ar ūtrŌs vītas rezultatu portreta rysynŌjumā - Aleksandrs Juškāns, gipša golvas zeimeišonā - Māra VītŌla, sarežģeitas klusŌs dobās zeimeišonā Kristīne Kvitka. TrešŌs vītas leimini klusūs dobu tonalajūs rysynŌjumūs sasnĕdze LLMK audzĕkni Anda Baķe un Polina Kataĕkova.

Ekspoziceja, komplektāta nu augsta un optimāla apgives leimiņa konkursa zeimĕjumim RMK beja skotoma leidz 15. jūnam.

Pīters Gleizdāns

VOSORA - STUDENTU AKTIVITATIS LAIKS

Latvejas Mākslas akademejas Latgolas filiālis (LMALF) studentu originalplakatu krāsainī laukumī, kai tys monumentalym mākslas dorbim pīsanōkas, izstoroj laiku, filozofēju, myusdīnu reklamas vērtēibu sistēmas asketismu, atšīfrej jaunūs mākslinīku d ū m a s fenomenu. Tū aplīcynoj lakoniskō izteiksme, kas plakātā ir gaišūs dūmu atklōjēja, izteicēja un nesēja, progresej skateitāja uztverī un dialoga "par" - "pret" situacejā.

Studentu plakati kai mākslas zeime, pat rūbežs, ir spējeigi mākslas procesus attōlynōt nu diletantisma reklamdizainā. Jaunī plakatu mākslinīki, LMALF grafikas darbneicas studenti L. Usāne, I. Semule, S. Kozireva, A. Misāns, B. Fomins, A. Rupains sovas īceris atrysynoj reklamas krōsaineibā, perfektā faktū mākslas dikcejā. Vizuali izteiksmeigi talanteigūs grafiku, 1999. goda LMALF absolventu E. Lizbovskas, J. Jonikānes, D. Eglītes, I. Golstes plakāti, tūs vizualais

vōrds nav mūkūšu negaceju tāla īvadeitōjs, bet ir mākslas izteiksmis leidzēkļu radeitūs emoceju koncepts. Šūs plakatu ekspoziceja nūvoda kulturvēsturī īnōk kai pyrmō originalplakatu izstōde.

Attālā: 2000. goda majā Latgolas Kulturas muzeja mākslas nūdalis vadeitōja I. Dundure atklōj LMALF grafikas darbneicas absolventu un studentu originalplakatu izstōdi, priksplānā B. Fomina dorbs.

INTA BAIBA

IU "Dōrznīks - 96",

Veikals, zīdu salons "Dōrznīks" Preiļūs, Daugavpils ilā 5, tōlrūnis 22618, dorba laiks nu 8.00 leidz 18.00, svātdīnōs un svātku dīnōs - nu pulkstīn 8.00 leidz 14.00.

Sarunā ar uzņēmēju un vadeitōju Ēvaldu Daukštu nūskaidrōts, ka uzjāmums "Dōrznīks" dybynōts 1996. godā, bet salonam jūlī byus divi godi. "Preiļīši atceras, ka myusim beja telpas divōs cytōs vītōs, tagadejūs "Dzintars" un "Tureibas" "Leidumnīkā". Jōsoka, ka ari kod dzeivōt sōcem, myusus izglōbe "Tureiba", stōsta Ē. Daukšts.

Kai tys sōcēs? Pēc izgleiteibas Ēvalds ir dōrznīks, beidzīs Bulduru dōrzkūpeibas tehnikumu un Latvejas Lauksaimnīceibas akademejas Dōrzkūpeibas fakultati. Strōdōja par paleigsaimnīceibas vadeitōju ryupneicā, kurai beja ari sovas syltumneicas. 1996. godā radīs nūdūms dybynōt pošam sovu uzjāmumu, kod plaši izavērtēs

privatizaceja.

Teicamō zīdu salona prece nōk kai upe nu daudzom mozom tērcēitem. Tōs ir republikas dažaidas dōrznīceibas, bet grīztūs zīdus īvad nu Holandīs. Lyuk, kū pīdōvoj "Dōrznīks": zīdu, telpaugu sāklas un stōdus, dōrzkūpeibas precis (kūdru, mineralmāslus, puču pūdus, plēvi, agroteiklus, žūgu sītus un cytu), floristu pakolpōjumus (izgatavoj pušķus, ari leigovu, vaiņukus, nūformej telpas, ari kōzas), pījam pasyutējumus,

konsultej dōrzkūpeibā un apstōdējumu īreikōšonā.

Pērcējus, pēc veikala darbinīku dūmom, varūt īdaleit divōs katēgorejōs: vīni ir, kas zyna, kur nōk un kū gryb, bet ūtrī nikō nav redzējuši un nikō ari nasaprūt, bet kū to vēlīs īsagōdōt. Tikkū īvastas precis, izlyktas veikalā, rezervis globojas dzeseitovā, bet īnōcējs prosa: kōdēļ nikō nav? Kū lai taidam atbīld, kurs nikō naspēj īraudzeit.

* Nūteik sagatavōšonas dorbi jaunās Vyssvātōs Trejsvīneibas bazneicas ceļtnīceibai R e i g ā. Tei atsarassīs A. Deglava ilā. Nōkūtnī šys dīvnoms apvīnōs Pļavniku un Purvēima mikro-rajonus.

* 19. majā Daugavpilī nūtyka kon-

fereņce, kuras tema "Jaunōtnis audzynōšonas problemas un lykumpōrkōpumu profilakse". Pīsadālējōs vysu krysteigūs konfeseju un sabīdryskī pōrstōvi. Katōļus pōrstōvēja dek. A. Madelāns.

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Izvārstai teirškirnis galis
lellūpu audzeišonai Ludzas un
Rēzeknis rajonūs vēļ tikai
gatavojas. Ir projekti. Te un

Latgolā kūpumā projektu izgatavōšanai un arī tūs realizacejai ir sovas gryuteibas, efektivitati samozynoju lelais attōlums leidz golvonajam nūita tērgam Reigā. Gryušōk sajimt aizdavumu bankā, jo nakustamais īpašums nūvērteits zamu un nav kū īkīlōt. Rakstureigi, ka nūvodā ļauds uzskota par nagūdu byut kaidam porōdā un aizajamas nalobprōt, baidōs riskēt. Ludzas rajonā tikai zemnīks Osvalds Ludbōrzs nūsajamās ar pakļauņūšū pīna X galis škirpu krustōšonu un cer, lai arī tys praseis ilgōku laiku, tikt pi teiršķirnis Herefordu gonōmpulka.

Uz galis lūpkūpeibu zemnīki līk augstas cereibas, jo pīna ražōšonā lelōkas problemas ir ar realizaceju, seikom saimnīceibom ar vīnu pīcom gūvem, kaidas ir pamatā, bīži vīn nav īspēju pōrdūt. Ar cisternu savōktais aizīt 2. škirā. Gūvkūpēji orientejas uz ekstra un I klasis hibridim, bet īgyutūs skaita zinī ir lelas atšķireibas. Pīmāram, Mežvydu pogostā 1998. godā krustōtas 84, Malnovas - 128, bet Pyldas - nivīnas. Tūtīs paju sabīdreibā "Sola" jau 20 godus pastōv šaidas hibridizacejas tradicejas un par gaļai realizātājīm 106 jaunlūpim subsīdejōs vīn sajēme 10225 latūs.

Daļa hibridu teik realizāta arī bez subsīdejom, jo zemnīkim nareti pītryukst spākbareibas vajadzeigōs dzeivmasas sasnēgšonai voi steidzeigi vajadzeiga nauda. Narati tūs pōrdūd gadējuma uzpērcējim, kuri bīži vīn pīkrōp. Tūtīs naudu moksoj uz vītas, bet nu galis kombinata jōgaida mēnešim.

Nalelajā Latgolas nūvodā gūvkūpeibā vārojami vysai lely kontrasti. Ludzas rajonā 1998. godā nu 2680 mōksleigi apsāklōtom gūvem 619 voi 23 procenti beja ar galis škirpu

bullim, Preiļu rajonā mōksleigi apsāklōtas 9300 gūvis un ar galis bullim tikai 16 procenti - 1488. Tys pīrōda, ka, pasateicūt akceju sabīdreibas "Preiļu sīrs" veiksmēigajam dorbam un stabilom pīna cenom, rajonā izteikti atteisteita pīna lūpkūpeiba. Sakarā ar tū, ka īvārojams gūvu skaits, teik īgyuts arī daudz lellūpu galis.

Rajonā strōdoj 10 licencātas lūpkautuvis, kurom ir tīseibas izsnīgt aplīcynūšus dokumentus subsīdeju saimīšonai. Teleitis gryutōk realizejamas, jo tōm mozōks kautiznōkums, vairōk tauku, kas ir dzaltoni, jo lānōk aug. Realizej vacōkas, lai sasnāgtu subsīdeju saimīšonai atbylstūšu dzeivmasu.

Jaunais zemnīks Juris Eriņš Seilukolna pogosta "Jaunsolā" uzcēlis sev mōju un arī mītni apryupejamajīm gūvslūpim, cerūt, ka ar Herefordim mēnesī varēs nūpeļneit 150 latūs. Pīlītojūt pakļauņūšū krustōšonu, ticis jau leidz ūtrōs pakōpis hibridim. Klāvs ir pylins, daļa gonōmpulka izmytnōta mōtis saimnīceibā un pats kērīs pi jauna klāva byuvis. Jam dažkōrt pītryukst padūma par galis lūpu audzeišonas rakstureigū tehnologieju, literaturas par ādynōšonu, pavairōšonu, bonitēšonu un beja prīceigs, īraugūt grōmotu "Tōlumnīka īneseiga saimnīceiba" (sarakstējis autoru kolektīvs J. Uzulīņa vadeībā - redakcejis pībīlde) un tymā atradis daudz nūdereiga.

Krōslovasa rajonā galis lellūpi pasarōdējōs pārņ. Jezupam Myglānam, Šķeltovas pogosta zemnīkam, gonōs 5 Hereforda gūvis ar teleitem, par kū saimnīks prīcojas. Jys ir optimists, kuram labi veicas sadarbeiba ar akceju sabīdreibu "Preiļu sīrs", un kurs cer, ka pasādūsīs arī galis ražōšona. Rūbežnīku pogosta zemnīks Bonifacijs Murāns īsagōdōjīs 4 gūvis. Jys dzeivoj Boltkrīvejas pīrūbežā, arī te tōs golvonūkōrt jōsorgoj nu vylikim. Aleksandrs Beļuhs Skaistas pogostā nūbaroj 130 jaunlūpus, tymā skaitā 20 pyrmōs pakōpis

hibridus. Tū pošu Osyunī dora Konahovskis.

Nu rajonā īprikšējā godā apsāklōtajōm 4600 gūvem un telem 938 jeb 20 procenti beja krustōjumā ar galis bullim. Subsīdejas sajēme par 321 gaļai realizātū lūpu. Krustōšona un interese par tū īt mozumā, jo pīaug īrūbežōjumi subsīdeju saimīšonai un golvonais tryukums ir sertificātas lauksaimnīcebas izgleiteibas tryukums.

Galis lūpu audzeišonas flagmanis Latgolā ir Daugavpīļs rajona Kolupis pogosta zemnīksaimnīceiba "Līpnīki", tōs īpašnīki Pīters un Baiba Skryndas, kuri teiršķirnis galis lellūpus audzej jau nu 1995. goda. Jī pōrlīcynōti, ka izdeveigōk turēt Herefordus, sēt zōlōjus un kūpt ganeibas, nakai audzēt kvīšus. Šymā rajonā 60 Herefordus audzej četru zemnīku kooperatīvs Svētis pogostā, zemnīksaimnīceiba "Dubazars" Pīļskalnis pogostā nūbaroj 50 pīna X galis hibridus. 15 kilometrus nu Leitovas rūbeža atsarūn paju sabīdreiba "Zemgale Ltd", kū voda dzeivisbīdry veterinarōrstis Jōņs un zootehniks Regina Čamani. 1997. godā Vōcejā jī nūpērka 10 Limuzinu un 10 Angusū škirpu teleitis, un tagad atzeist, ka kliudējušīs, pīsavēršūt divom šķirnem, kas stypry apgryutynoju ražōšonu un šķirnis teireibas saglobōšonu. Storp cytu, jī ir vīneigī, kas tur Agnusū - šī dzeivnīki samārā mozi, tūs vairōk audzej ASV un dūd garšeigōkū gali.

Galis lūpkūpeiba Latgolā atsateistēsīs arī tōļōk. Vālamis īsastōtīs Latvejis galis lellūpu audzātōju asociacejā (LGLA), interesentim īteicams apmeklēt Māra un Ernas Augstkalnuņu galis lellūpu audzēšonas praksis saimnīceibu "Jaunrubeņus" Reigas rajona Babītes pogostā. Zemkūpeibas ministrejā var konsultētīs pi Daiņa Runguja.

Attālā: Preiļu rajona Sutru pogosta zemnīks Pīters Spūlis ar Šarolē bulleiti.

"BREIVIS UN ZINEIBU PĪLYUDZĒJS"

- tai sevi sauce Aleksejs Mihailovičs Žemčužnikovs - krīvu dzejnieks, dramaturgs, tīseibu zynōtnīks (jurists), kuram nu dzimšonas dīnas pagōjuši jau 178 godi. Jō vōrds labi pazeistams daudzim satiras un humora, kūduleigu un trōpeigu aforīsmu cīnātōjim, kurim krōjums "Kozmas Prutkova sacerējumi" klivis par golda grōmotu. A. Žemčužnikovs mozōk pazeistams kai breinumjaukas piļsūniskas poezejas radeitōjs, kai pagōjušō godsymta ūtrōs pusis un šō godsymta sōkuma īvārojams lirīks. Un pavysam nadaudzi, jōdūmoj, zyna, ka šam īvēreibas cīneigajam krīvu dzejnīkam ir cīši sakari ar myusu nūvodu, ka tīši myusu pīticeigō doba, tō laika cylvāku dzeivis veids - vyss, kas radzāts un pōrdzeivōts kōrtejōs reizēs apmeklejūt nūvodu, rūsynōjis jō fantazeju un īdvasmōjis radeit jaukus dorbū. Daudzi nu tīm

topuši dažaidūs laikūs, bet atzeimeiti ar vīnu vītas nūsaukumu - Runtorta. Šei muiža atsarūn treju kilometru attōlumā nu Ļucina un pīdarēja Viktoram Arcimovičam, lobam draugam nu Pīterburgas Tīslītu zineibu skūlas, vysai liberalam

gubernatoram un senatoram. Jūs obus vysu dzeivi vīnōja lela un uzticeiga draudzeiba, kuru nūteice uzskotu vīnprōteiba. Pi tam Arcimoviča dzeivisbīdre beja dzejnīka mōsa Anna Mihailovna. Taidā kōrtā mōja Runtortā beja drūšs jō patvārumis ilgōku laiku, tōs īmītņiki ar Alekseju Mihailoviču dalēja gon stypras draudzeibas jyutas, un ari syltas radnīceibas attīceibas, īpoši, kod Žemčužnikovs, aiz rūbeža nūdzeivōjis divdesmit godus, pazaudējis gimini, pēc sīvas un dāla nōvis, atsagrīze dzimtinī un tyuleņ pat atbrauce uz Runtortu (1884. goda aprēlī). Cylvāks, kurs beja atgīvis dzymtū nūvodu, izjyutas spyłgti atainoj dzejūlī "Dzymtinī", kuru ari uzrakstēja šeit pat, uz vysu verūtīs caur dzeivis uztveris prizmu, caur dzeivis eistīneibu, kas brōzēs jam pōri. Vōrsmōs skaņ gon tikšonōs priks, gon skumis par gryutū dzeivī, un tys vyss saskanī ar dobu. Tei ir nostalgēja, kuru nav spējuse mozynōt ni krōšņō Šveice, ni Itāleja, ni Vōceja, kurā ar gimini aizvadējis tik daudzus godus, tikai uz eisu laiku apmeklejūt Krīveju (dzejūlis "Caur vokora myglu") un izarōdējōs tik spēceigi, ka klīva par daudzu dzejūļu temu šymā laikā.

Natōli nu Runtortas, Rēzeknes aprinka Lobvōržu muižā dzeivōja dzejnīka brōļs Aleksandrs, kuru bīži vīn apcīmōja. Brōli taidōs reizēs atcerējōs jauneibas dīnas, pīdzeivōjumus Pīterpilī, "Prutkovīšu pulceņu" ... Runtortas un Lobvōržu vīsmīleigī saiminīki uzturēja sakarus ar daudzajīm vīngadnīkim.

Aleksejs Žemčužnikovs ūtru gimini nanūdybynōja, ilgu laiku dzeivōja provinci un pi daudzajīm radinīkim Vitebskas, Orlas, Rjazanas gubernōs, bet pādejūs godūs golvonūkōrt Tambovā, natōli nu meitas Olgas, jōs giminis lūkā un 1908. godā aizgōja myužēibā.

Alekseja Žemčužnikova dzymtōs saknis meklejamas divu īvārojamu gimīņu dzeilēs. Jō tāvs Mihails Nikolajevičs beja 1812. goda tēvejas kara daleibnīks, Pīterburgas senators, gūdojams cylvāks, kurs izaudzynōjis sešus bārnus un devis jīm pīklōjeigu izgleiteibu, mōte Olga Aleksejevna Perovska beja nu īvārojamōkōs un bogōtōkōs Krīvejā dzym - tas - Razumovsku - Perovsku.

Aleksejs Pīterburgā beidze gimnazeju, pēc tam Tīslītu skūlu, kuras sīnōs, kai pats izateicīs, "mes iznesem sova pošlapņuma jyutas, ciļvēceibas un cīnas pret patīseibu, lykumeibu, zynōšonom un izgleiteibu jyutas". Jau šōs skūlas godūs aizarōve ar dzejōšonu, sōce raksteit ari ludzeņas mōjas teātram, beja par redaktoru ar rūku raksteitam literaram žurnalam.

Nūbeigums 11. loppusi

Pēc skūlas beigšanas Arcimoviču un Žemčužnikovu nūreikōja uz Senatu, kur Arcimovičs centeigi un sirsneigi sōce virzeitīs pa dīnasta pakōpīnim, bet Žemčužnikovam tys lykōs kai slūgs un beigu beigōs pēc pīcim gođim pōrgōja dīnastā par jurystu vaļsts kancelejā. Golū golā vyspōr atsateice nu karjeras un pīsavērse literaturai.

Brōli Žemčužnikovi un jūs brōlāns Aleksejs Konstantinovičs Tolstojs, sasapulcējušīs, sasaceptēs aforismu sastōdeišonā, sacerēja fabulas, parodejas un lobōkōs nu tōm pīrakstēja. Tai izaveidōjōs jūs literarō kūpa, kura tod ari radēja lelyskū Kozmas Prutkova tālu. Šymōs literarajōs nūdarbeibōs īpoši izacēle Aleksejs, kurs beja nūlēmis pa eistam kliut par rakstniku. Jys izmēginōja rūku dažaidūs žanrūs. Daudzas fabulas, komedejas un vodevilas tyka īspistas žurnalūs "Современник" ("Laikabīdrys"), "Вестник Европы" ("Eiropas Vēstnesis"), "Отечественные записки" ("Tāvzemis Pīzeimis"), tyka uzvastas uz Aleksandrijas teātra skotuvis, bet na vysom beja panōkumi publikā. Par teatralūs dūteibu pasarōdeišonu jaunajam Žemčužnikovam jōpasateic pazeišonōs īspējom ar progresīvōs inteligencis tymā laikā plašajīm slōnim, kura prota nūvērtēt jō dūteibas. Pīdareiba pi trūņa sabīdreibas tyka nūdrūšynōta ar tāva sabīdryskū stōvūkli, un ari ar poša panōkumim dīnastā. Bet pādejōs īpazeišonōs jam moz beja vajadzēigas, jo ar tāvu jū škeire (atsvēšynōja) idejiskōs atšķireibas, tyka uzturāti tikai lītiški sakari. Lobvēleigu īspaidu atstōja pazeišonōs ar P. Sologubu, F. Tjutčevu, V. Odojevski, Bateņkovu, N. Gogoli, Panajevu, Benediktovu, Vjazemski. Žemčužnikovs ļūti tyvs beja ar dzejņiku filozofu Vladimiru Solovjovu un I. Buninu, augstu vērtēja draudzeibu ar L. Tolstoju, Nekrasovu, Saltykovu-Ščedrynu.

Gadējōs, ka Žemčužnikova talantam lamts beja ilgi nūbrīst, pylnā spēkā jys izavērsēs tikai jō lelōs dzeivis pādejūs 25 gođūs. Lelais vōrda meistars vysu dzeivi, kai sacējis I. Bunins, tīcēs pēc "patīseibas un

gaismas", šys gora bruninīks ceinējōs pret tō devalveišonūs. Tīši cylvāku bezsirdeibā, prōteigu sabīdryskūs parōdeibu jūs reiceibas tryukumā jys redzēja cylvāka un dobās vysspēceibas vīnōteibas saskani - pi taida atzynuma Žemčužnikovs nūnōce dzeivis nūrīta pūsmā, kod reizī ar dzeivi aplīcynūšom lyugšonom jam bīži vin skaņ ari napīlīdeitūs cereibu syurums, kod jō dialogs ar dobu nadūd atbiļdis, un kod ir naatvairama paļōveiba zemis un dabasu leluma priškā ...

Aleksejs Žemčužnikovs dzimis 1821. goda 10. (22.) febrālī Černigovas gubernī, miris 1908. goda 25. martā (7. aprēlī) Tambovā, paglobōts Moskovā. Runtortā bez jau mynātō "Dzimtinī", kura atdzejōjumu snādzam sovīm laseitōjim un, kai redzit, ari pēc 115 gođim nav zaudējis aktualitati, vēļ topuši "Aizmērstī vōrdi", kas veļteits M. Saltykova pīminei un saraksteits 1889. godā 13. majā, "Skaista nōve" - tō poša goda 37. febrālī -- 5. martā kai ari vēļ cyti.

DAŽI DZEIVIS DATI

A. Žemčužnikovs beja ļūti praseigs pret sovu jaunradī, tikai 71. dzeivis gođā izdeve pyrmū rokstu krōjumu divōs grōmotōs. Pēc tam iznōce krōjums "Vacuma dzīsma" (Sanktpīterburga, 1900) un "Atvodu dzīsma" (1908). Jau pēc nōvis, 1910. godā, laists klajā jō dzejļu kūpōjums divōs grōmotōs, bet 1963. godā - serejā "Dzejņika biblioteka".

Žemčužnikovs ir līryks ar spylgtu piļsūnisku tematiku. Jys nabeja revolucionars, tūmār sovā jaunradī prota izteikt piļsūniskū protestu pret caryski muižnīcyskū kōrteibu, atsasauce uz sova laika saviļņojūšajīm vaicōjumim un drūši runōja par völdūšū nataisneibu. Jys vairōk pazeistams kai satīryks dzejņīks un īpoša lūma jam pīsanōkas īvārojāmō Kozmas Prutkova tāla radeišonā. Bet tūmār jō poetyskō jaunrade naītylpst tikai šymūs rāmūs.

A. Žemčužnikovs

DZIMTINĒ

Jau otkol tuksnešainōs, syltōs,
Jau otkol dzyntōs vītōs lobs;
Lels putekļainō ceļa cylvōs
Un streipains kilometru stobs.

Un lauki leidz pat dabasmolai
Vysapleik cīmim, kurūs mīt
Taipat kai seņ nu laiku gola,
Un boda bailēs dīnas rit.

Un vysi breivī dzīdōtōji
Trīc dzyntūs mežu mītekļūs -
Dzagiuze, vōlyudze, bet zōlī
Grīze un mērkazeņa naklus.

Un trelli, kū nu zylō juma

Pōr zemi ceiruleiši lej...

Te, himnas labai skanējumā
Vin laksteigola namonoma,
Vairs dzīsmi naktei naveltej.

Es nūkavēju pavasari,
Kod putns mīlesteibu lyudz,
Kod dzīsmu kōrī taipat ari,
Tik aizrauteigi, kūši, gari
Kai vysi sovu bolsu jyudz...

Ai, kas par ainu, kas par bolsym,
Ai dzimtinē, cik meila maņ!
Nu garōs nūškērteibas polsas
Kai prīcas un kai bādu olsas
Maņ dvēsēlī niu otkol skaņ.

Cik tova doba tūmār skaista,

Cik pīticeigi breineiga,
Myus, tovas dālus, zyna saisteit,
Bet ka ir tūmār baigi te,
Teik žņaugta dvēs'le lēneiga.

Ak, muna zeme, kū nūzeimoj,
Ka vaira cytas tautas nav,
Kas skumst kai tu un nūraudoj,
Kas dzeivis bolvu nameilloj?

Skaņ mežu breivō šolkōšona,
Draiskoj putni ... Bet kōdēļ
Nav breivis tautas dūmōšonai.
Ir cylvāks dryums un māms
kō dēļ?

Nūbeigums 12. loppusī

Nūbeigums

Maņ saprūtamās ir jōs lykstys
Un īkōreibas - vin izprīcai,
Kod gurdūs skumu žņaugūs tiks tys,
Giust aizmērsteibu apzinei.

Un dreb pi sova atroduma;
Un tikkū skume pasōc syukt,
Jau rūka stīpas īrodumā
Šņaba glōzi kai zīdu plyukt.

Par nūzīgumim, tryukumim
Man rūka nasaceļ jū rōt.
Lai tymsu, kas nōk nu dziļumim,
Lai liktini dryumū ar untumim
Un prōta līsmi steidz slōpyņōt...

Bet tī maņ preteigi ir ļaudis
Nu izradzātūs bora glauna,
Kas, sytūt tukšskaneigōs kryutīs,
Par mīlēsteibu uz tevi bļau.

Ir preteiga maņ jimūs slāptō
Lepneiba ar zamyskumu
Pret cytim piļsūnim un nu tō
Ari pret tovu cālumu.

Preteigs jūs saprasšonas gors,
Satrunējis frāzis skaļums,
Jūs apkampīņu mōneigs svors,
Kam prīškā vīnmār tukšums.

Ar rībumu un īnaidu
Nu senilaikim pylna sirds,
Jīm zōrkus noglōt vīnaidus ...
Lai tagadnī tī mīrā dus,
Jo nōkūtnis jīm naīdūs...

MUIŽNĪKS UN ZŌLE

Fabula

Dzimtinī nu dīnasta atsagrīžūt
Jauns muižnīks, kam vysūs pasōkumūs tīsa,
Sasauc zemnīkus: "Draugi, kai sprīžu
Storp myusim saprasšonōs - veiksmu keila
Un maņ tei meila.
Nu laukus apsavērtīs īsim!"
Tai vōrdim zemnīku uzticeibu ceļūt
Jī vysi kūpā devēs ceļā.
"Kas te ir muns?" - "Vyss!" - skaņ atbiļde, -
Lyuk, timoteja zōle ..."
"Krōpnīks!" - jys atklīdze. - "Tu īsi tōli!
Maņ īraušona sveša,
Man cyta navajag, maņ teikams pošam sovs,
Es sovu zōli sajimt asu gotovs,
Bet šū tev atgrīzt Timoteja ķešā!"

Šys pōrprotums, pēc muna prōta, nava jauns,
Ir Ontona guņs, bet voi ir lykumeigi
Ka vīnam jam likt pīdareit ir tai?
1855

SKAISTA NŌVE

Ļaužu steigys nav, ekipažu burzmas stoltas,
Nav īlu, mōju naredzīs aiz lūga šō,
Aiz dīnys dīna skrīn un sanas tikai boltus
Dziļa snīga klajumus, kas stolti blōv.

Te sādžas mīrs vysapleik, kurā ir patīšam
Maņ dzeivōt pateikami un ir piļneigōk.
Ausim - klusums, acim - plašums pacīšams
Un nōvis mīrs pōr vysu īte plēstīs nōk.

Ak, Dīvs, kaida nōve! Cik breineigi jei skaista,
Kod saplyust kūpā sauleite un soltumeņš,
Šōs sormas mežginis kai pōsokā tod laistōs
Un aiznas mani sapnu styngstumeņā!

Pa koponom kleist ir prīceigi un baigi
Un ceļā satikt kū šais breinumainōs dīnōs.
Te vīnkōršotas formas, bet tik pylnas zaigas,
Te, naskaitamōs dzērktis soltōs vysvīnōs.

Ir apleik zvaigžņu ķēdis, krellis, aprūceitis,
Vyss kai varaveiksnys krōsu lūkūs īteits ...
Nav zīmai zynōt atšķireibys, prīksrūceibys -
Nōvis uperus jei izrūtōjuse vīnleidz ...
1889. goda 27. febrajs - 5. marts,
Runtorta

Nu krīvu volūdās atdzejōjis Onte Leičujōņs

PAPYLDYNŌJUMS ROKSTAM (nu autora Leonarda Erta Aizkrauklī, Bāzru īlā 8 - 42)

Laikroksta "Zemturs" pyrmajā numerī īvītōs muns roksts par Kryštobu sādžas rasšonūs, tam vajadzeigs papyldynŌjums. Ertu sātu nūsaukumi beja Kaļņiši, Ūsāni un Zvierbuli. Ertu pēctečim Kryštobūs beja dubulti uzvōrdi: Ūsāns-Erts, Kaļņīts-Erts, Zvierbuļs-Erts, kurim pymskara godūs dāja "Erts" tyka atmasta. Par tū var pōrsalīcynōt arī Preiļu Vvēsturis un mōkslas muzejā, kura fondūs ir dokuments par laikroksta "Novadnieks" redaktores T. Elstis veira vacmōtis pyrmlauleibu uzvōrdu Ūsāns-Erts.

Minsteris latvišu gimnazejas izstode Rēzeknes Augstskulā

Jau klivis par tradīciju, ka myusu laikrokstra ūrzeru bi-roja vadeitōjs Vōcejā Alberts Spōgis vosoras saulgrīžus pavoda dzymtajā pusī. Izjāmums nabeja ari šys gods. Tys jam beja ari dorba braucīns - uz Rēzeknes Augstskūlu atvede ceļojūšū izstōdi par Minsteris latvišu gimnazejas vēsturi nu pyrmō leidz pādejam godam. Šymā sakareibā izdūts ari pabīzs katalogs "Minsteres latviešu ģimnāzija 1945 - 1998. Atskats uz sevišķu skolu". Nūzeimeiga vīta jōs vēsturi ir ari myusu cīnejamajam darbinīkam un atbaļsteitōjam. Par tū kaidā nu nōkamajīm numerym.

Attālā: pyrmajā ryndā nu kreisōs Alberta Spōģa švāgers Roberts, pats Alberts ar dzeivisbīdri Mariju, ūtrajā ryndā mōsa Veronika un dāls Gregors, kurs dzeivoj Reigā.

TEODORS ŽELVIS

PŌSOKA PAR PŌSOKOM

Asu uzkōpis Stykla kolnā un izstaigōjis tū krystom škārsom, pazeistu lobōk nakai sovu kabatu, jo munas kabatas, kur tys laiks, kai pastōveigi tukšas. Stykla kolna aprisis kūpumā pyrmū treizi apjaušu 1995. goda Zīmassvātkūs. Un kai to jūceigi sanōce, ka tam ir divas vērsyunis, krītni zamōka Kurzemis pusī. Palyudzu kaidu gūdaveiru uzlikt tū uz papeira, lai izdareitu sacynōjumus. Tūmār pa eistam, kas par litu, saprotu godu pusūtra atpakaļ. Pēc II pasaļa kara virzīnī uz Rītumīm, nasteidzūtīs un metodiski, "uzcalts" vyltus stykla kolns, atmūdas pyrmsōkumūs uzdūts par Augstōkū Padūmi. Tikmār eistais Stykla kolns, politiski saukts Pilsūpu kongress, tikpat metodiski drupynōts, leidz "izgleiteibas darbinīku streiks" deve liktineigū trīcīni. Stykla kolna spice, kas atsarūn vērs Latgolas, ir krytuse ar napōrradзамom sekom nōkūtnī.

Stykla kolns ir vysparostōkō realitate, myusu tautas izstorōtōs goreigōs enerģejas lauks (tautas gors), pat kai realitate ir uzkōpšona jimā, bolstūtīs uz augšupvārstū enerģeju. Tautas goreigū enerģeju nūvyrūt uz vyltus stykla kolnu, augšupvārstō enerģeja tyka transformāta uz sōpusvārstū, un muns uzdavums izarōdējōs daudz daudz sarežģeitōks, nakai byutu normalūs apstōklūs. Ar tū grybu saceit, ka uzkōpšona īspējama tikai un vīneigi ar leidzcylvāku atbolstu. Cylvāki myusu tautas vysatbīldeigōkajā laikā beja tai aizarōvušīs ar polityskūs spēļu teātri, ka paleigus maņ nōcēs meklēt pošam. Mērki sasnēdžu Zīmassvātkūs, bet, kai jau zynōju, Stykla kolna vērsbyuvis vairs nav, un zynōšonas, kū ar taidom pyulem izadevēs atlaseit, vairs nav dereigas. Tagad muns uzdavums ir daudz pīticeigōks - vīnkōršim vōrdim pastōsteit par sovu nūitū ceļu. Tys tai ari byus pōsokas formā un dūmōts gon tam Latgolas zānam, kurs sadzērdēs un tikpat nūpītnā dorbā, kai es, izpētēs atmūdas dramatiskūs nūtykumus.

Pyrmais stōstējums par dzeivis pūsmu, kod nūpītni sōku gatavōtīs "uzkōpšonai".

Kai beja nabeja, bet bērneibā dzērdātais par Zalta zyrģu, lai ni tod, ni vālokajūs godūs nabyutu ni mozōkūs šaubu, ka tei dūmōta maņ, ir par mani un ka teiši maņ tū nōksīs eistynōt. Jo vairōk pōrdūmōju pōsokā dzērdātū, jo satrauktōks palyku. Jōsōk gatavōtīs veicamajam uzdavumam. Bet kai? Tū sovā bārna prōtā pōrlyku tai un šytai, leidz vysas dūmas apvylkōs ap trejsreizejū uzjōšonu. Kōpēc trejs, navys uzreiz, vīnā pīgōjīnī? Nav tok rūtaļa, bet dorbs. Varbyut pi vainis pats jōtnīks, varbyut vaine zyrģā... Mozpamozom nūbrīda reiceibas plāns, kas, lai kai izklauseitūs, izarōdējōs pareizs. Ir jōsōk ar zyrģa izvēli.

Dūmōts - dareits. Un tai, atšķireibā nu cytim lauku vīnaudžim, kuri vairōk turējōs pi mōjas, es, tikleidz breivs nu sovīm dorbim, klīvu par namīreigu apkōrtskraideitōju. Tikleidz pamanēju kur kaidu zyrģu kustomīs, tai kōjas pošas nese uz tū pusī. Nanūguris, stuņdem ilgī varēju vārōt kotru zyrģa kusteibu, kotru muskuleiti, pat kotru ōdas krūkas saraušonūs. Vārōju tūs nu vysom pusem, pat nu sīna vazuma augstumim. Kai nīku nūrykšōju pōrs kilometrus, lai byutu klōt, kod kalējs apkaļ zyrģu. Tok jau nu pokovīm un pokovu noglom varēja byut atkareigas uzjōjīņa sekmes. Smēdis smaržas ir muna bērneibas laika augstōkais baudējums. Tynūs storp te sanōkušajīm veiryim un napalaidu garom nivīnu vōrdu zyrģa sakareibā. Teiri namonūt klīvu par kalēja mōcekļu uzticeibas personu, un maņ tyka rōdeiti un stōsteiti vysi kalēja omota nūslāpumi. Jau kai īvodu cytam stōstējumam varu pateikt, ka muns paziņōjums pyrmajā klasī par vēlmi kliut par kalēju tyka uzjimts ar lelu satraukumu un tyku pōrlīcynōts, ka jōnūskaņojas uz lidōtōju voi vysmoz tankistu.

(Nūbeigums 14. loppusī)

PŌSOKA PAR PŌSOKOM

(Sōkums 13. loppusī)

Pavasārūs un rudiņūs napalaižu garum aršonas dorbūs. Zyrgs gōja vogu, es klumpačōju pa uzortū lauku. Pēc tam, īsakōrtōjis kur navin uzkaļneitī, nanūlaidu acis nu zyrga prīkškōjom. Jau zynōju pōsoku par Eiksteiti, un ceņšūs izprōtōt, kai jys nūkliva leidz zyrga ausei. Tai. Uzlāc uz zyrga kōjis un turīs pi aplīktajōm pokovu noglom. Tod pīsačerās pi tōm tur spolvom, uzarōpas uz tōs kōrpenis... Bet tōļōk? Kai teik vērs lūceitovas? Tī var tikt, kod zyrgs salīc kōju. Taitod, Eiksteits kōpis, zyrgam pylnā sporā ejūt! Bet tod jōir pīteikami veiklam. Un munam apbreinam nav rūbeža.

Tod uzdavumu sarežģēju. Kōpēc jys īsakōrtōjōs aus? Zyrgam tys varēja byut napateikami. Kōpēc na vērs auss voi, vyslobōk, uz mugoras? Golu golā - zam astis. Otkol un otkol ar acim uztaustu vysas īspējamōs vītenis, kur varātu patvertīs Eiksteits, tai meklejūt atbiļdi, kōpēc auss ir tei vīta, kur jam turētīs. Vysu uzmaneibu sakoncentrēju teiši uz ausi un pa kvadratcentimetram pētu, kas tōs tyvumā, leidz atsadūrnu pret sokom un streņdžem... Atbiļdei, kōpēc orkls ar pats, varātu byut aplāptai apreikōjumā, bet tū vareišu pōrbaudeit, kod pats stōvēšu pi orkla... Pīlicis komatu meklējumim šymā virzīnī, dūmos sevi skatēju zyrga mugorā, pījamūt pareizu pozu, kas varātu sekmēt uzjōjīni Stykla kolnā.

Pōsokā saceits par spūžu gaismu - varbyut ari krōsai te ir kaida nūzeime? Un tai nu vysim apkōrtņi maņ zynomajīm zyrgim iztelī kūpā sasalik tys, kura mugorā justūs vysdrūšōk: malns, slaidom kōjom rykšōtōjs, speideigi kūpts, cērptom krēpem dyžōtōjs... Kaidā dīnā tū īraudzēju dobā.

Kaidam nu tōlōkajīm kaiminim tyka uztycāts kūpt naz nu kurīnis īgōdōtūs ērzelus, ar vīnu nu tīm jys mēdze, munā skatējumā, vyzynōtīs. Tovu svātlaime - kaidu reizi rotūs tyku īsādynōts ari es! Maņ nav taidu dūtumu, lai apraksteitu šō braucīņa izjyutas, kuru vaiņagōjums beja tys, ka kaimiņš, īsagrīzīs pi cyta kaimiņa, maņ uzticēja grūzus. Nu nagaideitōs uzticeibas sastīndzis sēdēju rotūs. Ērzelis, augši pacaltu golvu, gon stōvēja mīreigs, tūmār īkšeigi saspryngts. Ar asti dzonojūt uzmōceigōs myusas, kaidā energiskā vēzīnī pasyta zam tōs grūzus. Grybēju atdabōt, kod gar ausim nūšaļce vējs, ērzelis kai bulta metēs uz prīšku, lai gola rezultatā roti īstrāgtu kartupeļu laukā. Nu mōjis pusis, pōrsabeidušīs, skrēja pīauguši, un vīns nu jīm, mīrynōdams mani voi pats sevi, nūsūdūši pasacēja: "Navar vys uz taidim trokulim pasaļautīs. Te tu, cylvāks, uz ceļa, te, skotīs, grōvī īškā!"

Dzērdātais naņ, taipōš kai Annelei, īsyta kai pulkstiņš: grōvs ir vīna līta, redz, es pat sasabeitīs napaspēju, bet ja nu zyrgs sasatrokojas Stykla kolna

augstumūs, kū tod? Un tai, vēl napōrkōpūt skūlas slīksni, vaicōjums par zyrga izvēli palyka atklōts.

Tymā vacuumā, kod aiz mugoras beja jau vairōkas skūlas zīmas, tūmār zyrgu ījyugt vēl nav spākūs, maņ pa rogovu ceļu uzticēja patōlōku braucīni. Rogovas vylka bēreits ar lobōkajīm dorba godim atmiņōs, pīdabōt jū rikšōt nabeja vērts pat mēginōt. Sēdēju sovā nūdobā un naz kōpēc prōtā nōce pi kalēja dzērdātōs runas maņ uztycātō vilcēja sakarā. Nasaverūt uz lelū vacuumu, jam uznōkūt trokas skrīšonas lēkmis un nivīns navarūt pasaceit, nu kō tys tai.. Atlyka maņ par tū padūmōt, kod nu zyrga pokovim snīgs kai nu lūžbera gōzēs maņ vērsā. Lāzonā, bet augstā kolnā bejom augšā vīnā īstīpīnī, lai eisi pyrms vērsyunis rogovas otkol vylktu ... klepers.

Ar tū pošu zyrga izvēlis jautōjums sasarežģējōs vēl vairōk, lai atsarysynōtūs pats nu sevis pi trešōs leidzeigas kibelis.

Īkōpūt padsmītnīkūs, vosorōs sōču pīpaleidzēt kūpu dorbūs. Maņ tyka uztycāta tehnika zyrga grōbekļa izskotā komplektā ar vīnu nu spēceigōkajīm zyrgim, kas nanūguris cauru dīnu vylka sovu valkamū. Kaidu reizi, pōrbraucūt nu lauka uz lauku, nagaideiti un tūmār jau pazeistami gar ausim nūšaļce vējs: tys patīsi beja mežūneigs skrējīņš pa nūkaļneiti. Zyrga grōbekli, plotōku par lauku ceļu, mātōja grambōs. Ar kreisū rūku pyulējūs nūsaturētīs sēdekli, ar lobū savaļdeit mustangu, styurejūt tū vērsā mylzu laukakmiņam.

Pēc šō atgadējuma, drūšs palīk drūšs, maņ uzticēja moza auguma, ponijam leidzeigu zirdzeņu ar jo borgu vōrdu Marss. Tys tod ari izarōdējōs ZALTA ZYRGs un jau nu pošas pyrmōs dīnas, kai dzīsmā teikts, mes saderējom kūpā. Marss komandēja pats sevi, un maņ kū breinētīs un breinētīs, kai jys sevi nūsakaņōja kōpīņam kolnā, attīceigi pōrkōrtōjūt augumu, kai kolna golā īvylka elpu un otkol pōrsakōrtōjōs kusteibai nu kolna, stōvūs nūkōpīnūs laikā īdorbynojūt "kōju bremsis". Kotru dīnu vēl un vēl pōrsalīcynōjūs, ar kaidu apbreinojamu prasmī, teik sadaleiti spāki vīnmēreigi vysam dorba cēliņam, naaizmērstūt atgōdynōt par laiku padzertīs...

Tūmār vysveikmeigōkais izarōdējōs cyts praktiskas dobās vaicōjums. Paceļūt grōbekli, lelais zyrgs, jusdams atslūdzi, pasarōve uz prīšku un aiz vōla palyka krītna streipe nasagrōbta. Sovukōrt pagrīzīņūs, es tūmār byudams par seiku, grūzus reizem parōvu pōrōk ōtri, zyrgs reagēja strauji, un otkol palyka nasagrōbta strēmele, par kū vīnreiz sajēmu pamatōtu aizrōdējumu. Ar Marsu tei līta nūsakōrtōja gondreiz natycamā veidā. Pēc grōbekļa paceļšonas jys īturēja pauzi, vīnlaiceigi pats atvylkdams elpu un grōbekļa zūbi precīzi nūkryta aiz savōlōtō. Pagrīzīnūs, tū īsamanējūs ōtri, vajadzēja grūzus tikai pīvilkt, nu kō zirdzeņš pats "īzrēkinōja" vajadzeigū leņķi. Kai cyrkā, kū gon ļaunprōteigi naizmontōju, varēju apsagrīztīs par 180 grādim. Dorbs veicēs gon lānōk, tūmār aiz myusim palyka uzteikšonas cīneigs lauks.

Dorba dīnas īgyva tik nūteiktu ritmu, ka, pošam par pūrsteigumu, sajūtūs pūrlicynōts par sevi un, pavysam naizskaidrojami, najutu nūgurumu. Pēc daudzim godim najauši uzzynōju, ka lauku ļauds tū pamanējuši, sovā storpā na raizi vin pōrrunōjuši: kai tys nōk, ka es, bez izteiktim fiziskō spāka dūtumim, vokorūs pēc svelmainas dīnas, aizvedis zyrgu uz aplūku, mōjōs pōrnōku tikpat sprygons kai reitūs...

Divas sezonas gondreiž dīndīnā mes ar Marsu dziļā saskanī leigōjom pa saulis apspeidātajīm laukim, kod ūtras sezonas ūtrajā pusī NŪTYKA TYS.

Laikam jau radzūt, ka mes ar zyrgu vīns uz ūtru asom kai uzburti, obim uzticēja uzart dažas lauku strēmēlis, kur traktoram apsagrītīs par šauru. Tyka munam augumam pīmaklāts orkls un, atsasacējis nu pīaugušūs aizgōdeibas, ar sovu jo mozū pīredzi stōjūs vogā. Orkls ik pa breižam īsalaidēs par dziļu, Marss tod apsastōjōs, ar kaidu graciozu kusteibu vīnu pakaļkōju īmynut nauzortajā dalī. Orklu nūstōdēju saklōk - gōja lobōk, tikai tagad tys reizem izlēce nu vogas. Marss otkol stōjōs. Pēc kaida laika kryptiski pōrlyukōju samūceitū orumu un ... naticēju pats sev: zyrgs beja stōjis na tikai tī, kur orkls laists par dziļu, bet ari, kur par saklu. Stōvēju kai īmeits. Kas to

natycams! Par vēl lelōku pūrsteigumu sev pēški aptvēru, ka atsarodomēs vītā, kur nūkaļneitī kai puišēls beju tupējis un prōtōjis par Eiksteiti. Voi tīšam? ... Kaida īkšeja satraukuma pōrjimts sōču vēl un vēlreiz pōrsīt strepdžis, leidz orkls gōja pats (!). Turēju rūkas vērs rūkturym gadējumam, ja orkls uzdursīs kaidam šķēršlam. Strepdžis izavylkōs par kaidu nīku, un ... orkls vairs nagōja pats. Vysu atlykušū cēlini sēju un pōrsēju, leidz otkol vīnā breidī orkls otkol ora pats... Tod otkol nikō ... Un otkol pats ...

Pēc padareitō dorba apsasādu teiši tymā vītā, kur bērneibā. Vysapkōrt valdēja mīrs un klusums. Taitod, munom pōsokom tūmār ir taisneiba. Tod jau Stykla kolns ari ir eistineiba. Tūlaik vēl ni tyvu nazynōju, ka Marss - Zalta zyrgs - mani ir ījyudzis varonajūs dobās rytmūs un īrōdējis lelū leidzsvoru, kas tik ļūti nūderēs pēc godim...

Un tod, kod jau skaidri saprotu, ka muni dorba rezultati ir navāلامي un pats nareti kolpōju par klusa apsmīkla objektu, protu ceļu Stykla kolnā īt leidz golam, lai aplīcynōtu cīnu myusu seņčim un jūs gūdam, tīm, kuri mani baļstēja.

Jōns Viļums

L A T G O L A S LITERATURAS DARBINĪKI

Ontons Rupainis

Dzimis 1906. goda 13. septembrī Rēzeknes aprinka Bēržgalis pogostā. Pēc sešklaseīgōs pamatskūlas beigšonas izgleiteibu turpynōja Rēzeknes Skūlōtōju institutā un kai tō absolvents komandeits uz skūlōtōju kongresu mīra veicynōšonas kursim Ženevā pi Tautu Savīneibas. Pēc tam kai skūlōtōjs strōdōja Rēzeknes aprinka skūlōs. Dažus godus studēja Latvejas Konservatorejā un strōdōja kai īrēdnis Reigā.

Latgolā pazeistams kai kōru organizators un vadeitōjs. Literarū darbeibu uzsōce "Zīdūnī" 1922. godā. Leidzstrōdōjis "Latgolas Vōrdā", "Sējējā", "Latgolas Školā", "Sauleitī", "Olūtā", kai ari daudzūs cytūs izdavumūs. Leidzeigi A.

Sprūdžam un J. Klīdzējam ir lobōkais latgaļu rakstnīks. Sacerējis dramatiskus dorbus un īvārojamu skaitu lobu dzejļu. Vairōki nu tīm komponāti. Pyrnskara prozas dorbs ir romans "Boltī tāvi", ar kuru jys parōda, ka ir īvārojams talants.

Kara beigu pūsmā devēs bēgļu gaitōs. Materialī apstōklī nabeja speidūši, un ari veseleiba nabeja teicama. Turpynōja strōdēt un ari raksteit. Plašōkais dorbs ir trilogēja "Māra mostas" 1951., 1952. un 1956. godūs.

Ontons Rupainis myra 1976. goda 20. aprēlī.

Marija Andžāne

Dzymuse 1909. goda 8. septembrī Ludzas aprinka Šķaunis pogostā, beiguse Rēzeknes Skūlōtōju institutu un ilgus godus strōdōjuse par skūlōtōju Rēzeknes aprinkī. Literarū darbeibu uzsōce 1930. godā "Zīdūnī". Leidzdorbōjōs ari "Straumī", "Druvā", "Zemes Bolsā", "Daugavas Vēstnesī",

"Rēzeknes Ziņōs", "Olūtā" un cytūs izdavumūs.

M. Andžāne ir lelōkō latgaļu dzejneica un ļūti veiksmēiga dailprōzas autore. Jōs dzeja izaceļas storp cytim dzejnīku dorbiem ar liriskas bōgōteibu, ar skaidru un vīnreizeju latgalisku saturu, tū vēl atsvaideznoy tikai jai rakstureiga īpatnejo sīviškeiba un gaišs optimisms. Daudz izcyļu īpašību liriku padora par lobōkū sasnāgumu latgaļu rakstnīceibā. Jau pyrmais dzejļu krōjums "Reits" (1933) tyka sajimts ar īvārojamu atzineibu.

Lelu īvēreibu M. Andžāne peļnej kai stōstu autore, kas lelōkū tīsu izkaiseiti periodikā. Mōkslinīcyski augstvērtēigi ir ari stōsti un talōjumi bārnim.

Kai daudzim literatim, tai ari jai pēckara godi pagōja svešumā. Dzeivis pūsmis nūsaslēdze 1988. goda 21. decembrī 79 godu vacumā.

Sakarā ar Daugavpiļs 725 godu jubileju Dīvmōtis bazneicā nūtyka dīvkolpōjums, kuru vadēja Jō Ekselence Rēzeknes - Aglyunas dīcēzis veiskups Jōns Bulis, teice svātrunu.

Jānis Unda

1928. gada 23. jūnijs - 2000. gada 24. jūnijs

Nagaideits trīciņš vosoras saulgrīzūs - savā skaistajā vārda dīnā myužēbā aizgājis skūlētōjs un tautas teātra aktīrs, mōkslinīks akvarelists Jānis Unda... Vēl pavysam naseņ satykts, stōstējis par īcerem, pīminējis arī myus, jō skūlānus nu Nautrānu vydusskūlas laikim, kod vūicēja zeimēt. Daudzi klivuši atzeiti mōkslinīki, cytim paleidzējis īmeilēt šū breinumainū cylvāka spēju izteikšo. nas leidzēkli. Skumi bez jō palykuši arī skotuvis dēli, palykušas naizspālātas lūmas. Jam patyka byut cylvākūs, patyka cīmōtīs Nautrānūs, Rēzeknes Mōkslas koledžā, pi kuras šyupeļa stōvēja ... Bet nav vairs skūlētōja un mōkslinīka, nabys vairs. Pali-cis gyutais dorbā ... Jō myužs ītilpis storp dīvom Jōņu dīnom 72 godu garumā. Teātra mōkslā tys ir laika spreidis nu pyrmōs izrōdis "Lyuzums" 1958. godā leidz pādejai 2000. gada febrālī "Dzymtō zeme". Dzymtō zeme ir pajāmuse tevi, skūlētōj. LAI VĪGLAS SMĪLTIS UN PAĻDIS PAR DAVUMU!

Preiļu rajona turysma informacejas centrs

Izveidōts 1999. godā storptautyska projekta ītvorūs, kurā vīns nu partnerym beja rajona padūme. Pošlaik informacejas jūnā strōdoj divas darbīnecas - turysma informacejas centra specialiste Edīte Bīrīte un rajona turysma organizatore Irēna Kjarkuža.

Nu centra atklōšonas laikim uzkrōta zynoma pīredze, nūdybynōti lobi kontakti ar cytim turysma informacejas centrym gon Latvejā, gon ārpus tōs. Ari rajona un pīlsātas īdzeivōtōji aizvin vairōk sōc izmontōt myusu pakolpōjumus. Organizējom dažāidas ekskursejas ārpus rajona, uzjamom cīmeņus savā nūvodā, paleidzam izvēlētīs interesantōkūs maršrutus un izdeveigōkōs cenas.

Ja kaidis vēl nav izdūmōjis, kai pavadeit atvalīnōjumu, centra darbīnecas paleidzēs arī šmā gadējumā, pīdōvojūt kaidu jauku maršrutu vacōkim un bārnim. Ja asot aizjimtī, nav daudz laika, voi giminī svynomi kaidi svātki, varot izavēlētīs kaidu nu myusu rajona atpyutas vītom. Īprīcynoj, ka taidas rūdas aizvin nu jauna, teik uzlobōtas arī asūšōs. Turysma biznesā vysrūseigōk ļaudis dorbojas Aglyunas un Rušonas pogostūs, tī arī atsarūn lelōkō daļa myusu rajona turysma oblektu.

Lelōkōs un lobōkōs turysma mītnis ir SIA "Zolva" atpyutas bāze, zemnīksaimnīceiba "Sylmolas", atpyutas

Anita Určā

Vēlējums

Īskotīs zylajōs vyzbuļu acīs,
īklausīs,

varbyut teiši tev tōs kū saceis.

Tīši tagad, kod pumpuri pleist
tīši tagad, kod ōrā leist ...
kod ōrōjs teirumā vogu dzan,
kod daudz kas pagōjis,
aizgōjis sep.

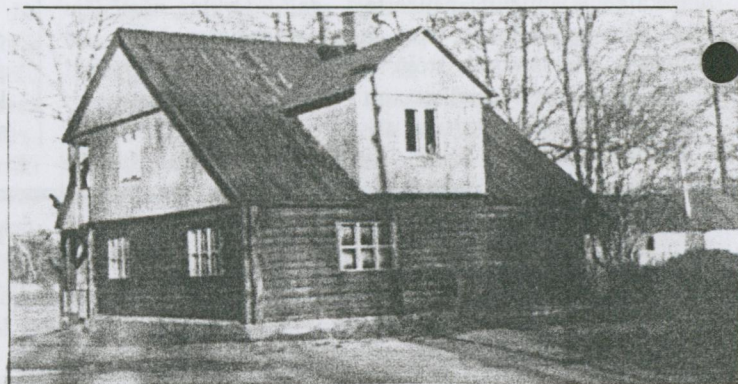
Vin sirdī kai dōrgumu krōtuvī
globojas vyss,
tikai prūtīs un paklauvej!

Nem tikai meilu
sovā dzeivī par keilu.
Nabyus tod smeļdzis.
nabyus tod vīļsonōs.
Vin tikai

sagloboj sovu dvēseli teiru.

* - - - Mīlesteiba - ceļa zvaigzne,
mīlesteiba - myusu laime,
mīlesteiba - Dīva saime.

Tei pījam myusus vysus,
gon izmysušūs, gon nūsolušūs
un sasylda sovā mōtis klēpī,
lai Dīvs myus vysus svētej!

vīta "Šaures", J. Cakula vīsu mōja, yudiņa slēpōšonas bāze "Baški", vīsu mōjas "Meldri" un "Papardis zīds", "Vingri".

Vysā pīdōvōtajā klōstā nūteikti atrassit tū, kas patiks teiši jyusim. Ja vajadzeigs padūms voi informaceja, grīzitēs turysma informacejas centrā Preiļūs, Tērga laukumā 1 voi zvonit pa tōlrūnim 5322041, 5322672 voi 9116431.

Irēna Kjarkuža,

Preiļu rajona turysma organizatore.

Attālā: atpyutas vīta "Šaures" Rušonas pogostā.

"ZEMTURS" - PASAULĀ LATGAĻU LAIKKROKSTS

Dybynōtōjs - A. Rancāna izdevnīceiba

Registracejas aplīceiba 1609. Iznōk nu 1994. goda 30. decembra. Izdevēja nūrēkinu konts LUB Preiļu nūdālī, Nr. 468425, kods 310101900. Izdevēja adrese: Preiļi, A. Upša ielā 3 - 49. Pavairōts SIA "Salang - Preiļi" Raiga bulvarī 17. Atbīldeigais redaktors O.RANCĀNS, redaktors J. EĻKSNIS